

**Тарҷумаи
шарҳи форсии
шайх Солеҳи Сабзаворӣ
ба
забони тоҷикӣ**

Дафтари ҳифз ва нашри осори Мансури Ҳошими Хуросонӣ ҳафизахуллоҳ таъоло

الحمد لله
الذي هدانا لهذا
ما كنا لنهتدي لولا
هدى الله لنا

Дарси **сиву ҳаштум**

Муқаддама

Саҳ 131 то 133

Мукаддама

(أعوذ بالله من الشيطان الرجيم)

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله ربّ العالمين و صلى الله على محمّد و آله الطاهرين

Пас аз ошноӣ бо <<Зарурат ва имкони бозгашт ба Ислом>> ба маънои зарурат ва имкони иқомаи айн ва кулли он дар баҳши дувуми китоби шариф, ба баҳши севвум мерасем то ба тавфиқи Худованди меҳрубон ва таълими бандаи солеҳаш ҳазрати аълома Мансури Ҳошими Хуросонӣ ҳафизаҳуллоҳ таъолло, бо <<Мавонеъи бозгашт ба Ислом>> ошно шавем; Бо таваҷҷуҳ ба инки донистем муктазии лозим барои иқомаи айн ва кулли Ислом ҳамвора дар миёни Мусалмонон вучуд дошта ва бо ин васф, адами иқомаи айн ва кулли Ислом дар миёни онон, танҳо ношӣ аз вучуди бархӣ мавонеъ бар сари роҳи он буда ва табиъӣ аст ки бидуни мубориза бо ин мавонеъ ва канор задани онҳо, наметавон ба иқомаи айн ва кулли Ислом барои расидан ба саъодати дунё ва охират умедвор буд. Ин чизе аст ки ҳазрати устодро ба як равоншиносӣ ва ҷомеашиносӣ торихии бисёр амиқ дар ин баҳш во доштааст то рози нокомӣ ва нобасомонии мусалмонон дар тӯли чаҳорда қарни гузаштaro ошкор кунад. Нуктаи муҳим он аст ки эшон барои ёфтани мавонеъи иқомаи айн ва кулли Ислом то кунун, пажухиши дар торихи Исломо зарурӣ медонад; Чароки мӯътақид аст бидуни чунин пажухише неметавон ба решаҳо ва хостгоҳи нокомӣ ва нобасомонии мусалмонон дар асри кунунӣ пай бурд. Эшон дар табиини зарурати ин осебшиносӣ торихӣ ва тавзеҳи иртиботи он бо шинохти саҳиҳ ва комили осебҳои феълии мусалмонон, ба масобаи мукаддамаи баҳс мефармояд:)

Бегумон чизе ки акнун моневӣ бозгашти мусалмонон ба Ислом аст, ҳамон чизе аст ки дар гузашта ононро аз иқомаи он боздошт (бо таваҷҷуҳ ба инки бозгашт ба Ислом пас аз тарки он маъно пайдо мекунад ва бо ин васф, ҳамон чизе ки дирӯз мусалмононро ба тарки иқомаи Ислом во дошт, имрӯз ҳам ононро аз бозгашт ба Ислом боз медорад ва албатта рӯшан шуд ки тарки иқомаи Ислом, бар хилофи тасавури бисёрӣ аз мусалмонон чизи тозае мухтасси ба қуруни охир нест, балки мусалмонон аз баъди Расули Худо саллаллоҳу алайҳи ва олиҳи ва саллам

Мукаддама

то кунун, Исломо чунонки бояд икома накардаанд ва бо ин васф, ҳар чи сабаби тарки иқомаи Ислом тавассути онон дар бори нахуст шуда, дар ҳоли ҳозир ҳам сабаби адами иқомаи Ислом тавассути онон аст); **Зеро инон ба иқтизои одати** (яъне эътиёти ношӣ аз мудовимати тӯлонимуддати) худ, аз бозгашт ба чизе ки дар гузашта аз он рӯйгардон шуданд, ибодоранд (ин як нуктаи бисёр муҳимми равоншиносона аст); **Чунонки Худованд фармудааст:** ﴿فَمَا كَانُوا لِلْيُؤْمِنَا بِمَا كَذَّبُوا بِهِ مِنْ قَبْلُ﴾¹; **<<Пас наметавонистанд ба чизе имон оваранд ки дар гузашта онро такзиб карданд>>** Ва фармудааст: ﴿وَنَقَلْتُ أَعْيُنَهُمْ وَأَبْصَرَهُمْ كَمَا لَمْ يُؤْمِنُوا بِهِ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَنَذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ﴾²; **<<Ва дилҳо ва дидагонашонро мегардонем, ҳамон гуна ки нахустин бор ба он имон наёварданд ва ононро дар туғёнашон боқӣ мегузорим то саргашта бошанд>>**; (Ин бардошти бисёр бадеӣ ва амиқ аз ин оёти шарифа аст; Ба ин маъно ки вақте касе ҳаққеро дар нахустин мувоҷеҳи худ бо он намепазирад, пазириши он барои ӯ дар оянда душвортар мешавад, то ҷойе ки дигар барои ӯ имконпазир нест. Ин метавонад беш аз ҳар чиз ношӣ аз эътиёди ӯ ба инкори ҳақ бошад, вале авомили равонии дигаре низ дар ин бора муъассиранд; Мисли инки ӯ пеш аз нахустин изҳори назар дар бораи ҳақ, ба сурати нохудогона дар садади дифоъ аз назари қаблии худ бар меояд; Зеро гузаштан аз назари қаблиаш ба маънои эътирофи ӯ ба нодуруст будани он аст ки ғолибан табаъоти нохушоянде барои ӯ дорад ва хусусан барои афроди мутақаббир ё соҳиби мансаб бисёр душвор аст, то ҷойе ки гоҳе ин қабили афрод ба нодурустии назари худ пай мебаранд, вале ба иқтизои такаббур ва барои ҳифзи эътиборашон дар назари дигарон, аз эътироф ба он худдорӣ мекунанд. Ба илова, касе ки дар нахустин мувоҷеҳи худ бо ҳақ, дар баробари зебой, ҳамоҳангӣ ва таносуби он сари таслим фуруд намеоварад, ба мурури замон бузургии он аз чашми ӯ меафтад ва ба истилоҳ барои ӯ оддӣ мешавад; Чароки қабули ӯ бо ҳар бор инкори ҳақ сахтии бештаре пайдо мекунад ва аз диққат ва саломат фосилаи бештаре мегирад. Ба ҳамин далил, касе ки нахустин бор бо гузораи мӯҳтамалул сидқ мувоҷеҳ мешавад набояд дар такзиби он ачала кунад, балки бояд ба баррасии он бо тамассук ба меъёри шиноҳ ва иқтиноб аз мавонеъи шиноҳ бипардозад ва дар сурати эҳрози сидқи он, бидуни таъаллул ва таъхир онро тасдиқ кунад; Чароки таъаллул ва таъхир барои ӯ монанди саммӣ муҳлик аст ва

1 . Юнус/ 74.

2 . Анъом/ 110.

Мукаддама

кабули ҳақкро ба мурур барои ӯ душвортар мекунад. Аз ҳамин рӯст ки Худованд ба пешӣ гирифтани дар некиҳо ва шитоб кардан дар имон ва амали солеҳ амр карда ва фармудааст: ﴿فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ﴾ [Бақара/ 148]; <<Дар хайрот сибқат бигиред>> Ва фармудааст: ﴿وَسَارِعُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ﴾ [Оли Имрон/ 133]; <<Ва шитоб кунед ба сӯи омӯрзише аз Парвардигоратон ва бихште ки паҳнои он паҳнои осмонҳо ва замин аст>>.) **Ҳамчунонки** (омили мероси фарҳангӣ ва тақлид аз пешиниён низ дар ин замина нақши муҳимме дорад; Ба ин маъно ки) **ин рӯйгардонӣ аз иқомаи Ислому мероси шуме аз падарони нахустинашон аст; Чароки онон дар замони худ, Ислому иқома накарданд ва роҳи иқомаи онро барои касоне ки пас аз онон меоянд** (ва одатан Ислому аз тариқи онон ва бо таъя бар дидгоҳ ва рӯйкардҳои онон мешиносанд), **танг ва торик сохтанд** (бо таваҷҷуҳ ба инки насли қаблӣ, хоста ё нохоста раҳнамои насли ҷадид аст ва метавонад заминаи ҳидоят ё гумроҳии насли ҷадидро фароҳам кунад) **ва акнун инон ки халафе пас аз онон ҳастанд, худро** (аз ҳайси фикрӣ, фарҳангӣ ва сиёсӣ) **дар миёни оташе меёбанд ки онон барояшон афрухтанд** (ин оташ ҳамон чизе аст ки бархӣ онро <<Ҷабри торихи>> меноманд, дар ҳоле ки он воқеъан як ҷабр нест; Чароки ҳар насл агарчи шадидан таҳти таъсири торихи худ қарор дорад ва ҳатто ба навъе дар асорати гузаштааш ба дунё меояд, метавонад бо ирода ва иқдоми лозим, худро аз банди торих ва гузаштааш озод кунад ва сарнавишташро тағйир диҳад); **Чунонки Худованд** (насли ҷадидро маҷбур ва маъзур надониста ва) **фармудааст:** ﴿أَوْ تَقُولُوا إِنَّمَا أَشْرَكَ آبَاؤُنَا مِن قَبْلُ وَكُنَّا ذُرِّيَّةً مِّن بَعْدِهِمْ أَفَتُهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ الْمُبْطِلُونَ﴾¹ <<Ё бигӯид ки пештар падаронамон ширк варзиданд ва мо фарзандонӣ пас аз онон будим, пас оё моро ба сабаби корре ки аҳли ботил карданд, ҳалок мекунӣ?!>>. Дар ҳоле ки бегумон инонро (ба иқтисои ақл) ихтиёре ва (ба иқтисои ихтиёр) тақлифе ҳаст, **чунонки падаронашонро ихтиёре ва тақлифе буд ва дар ҳамон мавқеъияте қарор доранд ки падаронашон дар он қарор доштанд** (бо таваҷҷуҳ ба инки инон ҳам падарони ояндагон ҳастанд, ҳамон тавр ки падаронашон, фарзандони гузаштагон буданд), **то маълум шавад ки кадом як аз онон дар он дурусткортаранд** (бо таваҷҷуҳ ба инки рақобат дар мавқеъиятӣ яқсон маъно пайдо мекунад, на дар мавқеъиятӣ мутафовит); **Чунонки Худованд** (бар яқсон будани

1 . Аъроф/ 173.

Мукаддама

мавқеъияти гузаштагон ва ояндагон таъкид карда ва) **фармудааст:** ﴿أَمْ عِندَهُمْ جَنَّاتُ ۖ أَعْدَنُ مِنْ هَٰذِهِ ۖ وَلَهُمْ فِيهَا مَنَازِلُ مُتَتَابِعَةٌ ۚ وَمِنَ الْجِبَالِ فِيهَا بَنَازٌ ۚ وَفِيهَا رِجَالٌ مُّتَبَايِعُونَ بِالْآيَاتِ الَّتِي لَهُمْ ۚ وَفِيهَا أَزْوَاجٌ مُّغْتَضِبُونَ ۚ إِنَّ هَٰذَا يَوْمُكَ الَّذِي كُنْتَ تُوعِدُ ۚ إِنَّ هَٰذَا يَوْمُكَ الَّذِي كُنْتَ تُوعِدُ ۚ﴾¹ <<Ё пиндоштед ки ба бихишт дармеояд, бе онки мисли чизе ки бар гузаштагонатон омад бар шумо биёяд?!>> **Ва фармудааст:** ﴿فَهَلْ يَنْتَظِرُونَ إِلَّا مِثْلَ آيَاتِ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِهِمْ ۚ﴾² <<Пас оё интизор мебаранд чуз монанди рӯзҳои касонеро ки пеш аз онон гузаштанд?!>> (яъне чунин интизоре саҳиҳ нест ва бояд интизори мавқеъиятҳои мушобех ва навъӣ тақрори тарихиро дошта бошанд) **Ва фармудааст:** ﴿ثُمَّ جَعَلْنَاكُمْ خَلَائِفَ فِي الْأَرْضِ مِنْ بَعْدِهِمْ لِنَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ ۚ﴾³ <<Сипас шуморо ҷонишиноне дар замин пас аз онон қарор додим то бибинем ки чигуна амал мекунед>> (пойдост ки ҷонишинони гузаштагон касоне ҳастанд ки дар ҷои онон нишастаанд ва дар мавқеъияти онон қарор гирифтаанд) **Ва фармудааст:** ﴿الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا ۚ﴾⁴ <<Касе ки марг ва зиндагиро офарид (ва тарихро бо суннатҳои мушобех рақам зад) то шуморо (дар мавқеъияти яксон) биёзмояд ки кадоминатон некукортарид?!>>. Аз ин рӯ, бар онон (яъне мусалмонони кунунӣ) аст ки дар аҳволи падарони худ аз баъди Расули Худо саллаллоҳу алайҳи ва олиҳи ва саллам то кунун (бар қанор аз мавонеъи шинохт хусусан таъассуб) назар кунанд (албатта на барои инки аз онон айбҷӯӣ ё ба онон бе эҳтиромӣ кунанд, бал барои инки) ва аз ғафлатҳо ва хатоҳои онон ки мунҷар ба адами иқомаи Исломи дар замонашон шуд, ибрат бигиранд (яъне бо дидаи ибрат ба онон бингаранд, на бо дидаи маломат ё ихонат), то бо ин шева, он (яъне Исломи) ро ки (ба сабаби тақрори ғафлатҳо ва хатоҳои онон дар тӯли тарих) то кунун маҷоли иқома наёфтааст, иқома намоянд ва пас аз фитрате (яъне халаъ ва фосилае) ки (қарнҳои мутамодӣ) ба дарозо кашидааст, ба сӯй он (ба наҳве ки дар рӯзгори Паёмбари азимул шоён буд) бозгарданд; **Чунонки Худованд ба ин қор амр карда ва фармудааст:** ﴿قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلُ ۚ﴾⁵ <<Бигӯ дар замин бигардед, пас бибинед саранҷоми касоне ки дар гузашта буданд, чигуна буд>> (табиъатан барои инки ба сарнҷоми бади онон дучор нашавед ва аз ғафлатҳо ва хатоҳои онон дарс бигиред, на барои инки сирфан маълумоти тарихиятонро афзоиш

1 . Бақара/ 214.

2 . Юнус/ 102.

3 . Юнус/ 14.

4 . Мулк/ 2.

5 . Рум/ 42.

Мукаддама

дихед ё дар торих фуру бимонед) **Ва фармудааст:** **﴿أَقْلَمَ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ** **﴿كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ﴾¹** <<Оё пас дар замин нагардиданд то бибинанд саранҷоми касоне ки пеш аз онон буданд, чигуна буд>>; (Аз ин оёт ва оёти мушобеҳи дигар доништа мешавад ки Худованд нигаристан дар аҳволи гузаштагон барои огоҳӣ аз ғафлатҳо ва хатоҳои ононро на танҳо нораво надоништа, балки бисёр зарурӣ ва муфид доништааст.) **Ба рағми касоне** (дар миёни мусалмонон) **ки аз рӯй сафоҳат** (яъне камақлӣ) **ва таҳаккум** (яъне зӯргӯӣ), **нигаристан дар аҳволи гузаштагон** (хусусан саҳоба ва тобеъин) **ро** (барои огоҳӣ аз ғафлатҳо ва хатоҳои онон) **нораво мешуморанд ва** (ин корро дар ҳар сурат, агарчи бо тақия бар манобеъи мӯътабар ва дар рӯшаноии ақл ва шаръ) **мояи безҳтиромӣ ба онон ва гумроҳии мусалмонон мепиндоранд** (чун ин тавр тасаввур мекунанд ки эҳтиром ба салаф, ба маънои таъйиди бе чуну чаро ҳамаи корҳои онон аст ва бо ин тасаввур, ҳар гуна нақд ва баррасӣ корҳои онон агачи бо тақия бар ақл ва шаръро муваҷаҳи суғуст шудани ақоиди мусалмонон чилва медиҳанд), **то бо ин макр** (яъне баҳона ва ҳилаи нодуруст), **ононро аз шинохти ҳақ** (ки ниёзи ба мутолиъаи дақид ва бетарафонаи торих дорад) **боздоранд ва дар ваҳм ва беҳабарӣ** (нисбат ба ақоид ва аҳкоми воқеъии Ислом) **нигоҳ доранд, дар ҳоле ки бо риёкорӣ, худро** (дар ин амри ба мункари ва наҳӣ аз маъруф) **хайрҳои онон менамоёнанд** (яъне ин тавр чилва медиҳанд ки меҳонад ҳурмати салафро ҳифз кунанд ва чилави инҳирофи мусалмононро бигиранд); **Монанди касоне ки Худованд дар бораи онон фармудааст:** **﴿بَلْ زَيْنَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مَكْرُهُمْ وَضَلُّوا عَنِ السَّبِيلِ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ﴾²** <<**Бал барои касоне ки** (нисбат ба ҳақ) **куфр варзиданд макрашон зинат дода шуд ва аз роҳ боз дошта шуданд ва ҳар кас ки Худованд гумроҳ кунад, барои ӯ хидоятгаре нахоҳад буд>> (ҳамон тавр барои касоне ки аз баррасии мунсифонаи торихи Ислом боз медоранд макрашон зиннат дода шуд ва аз роҳи шинохти Исломи боз дошта шуданд) **Ва фармудааст:** **﴿وَأَنَّهُمْ لَيَصْدُونَهُمْ عَنِ السَّبِيلِ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ مُهْتَدُونَ﴾³** <<**Ва бегумон инон ҳароина ононро аз роҳ боз медоранд, дар ҳоле ки мепиндоранд хидоят ёфтагонанд>>!** (Ҳамин тавр касоне ки мусалмононро аз мутолиъаи торихи Ислом метарсонанд низ ононро аз роҳ боз медоранд, дар ҳоле ки мепиндоранд хидоят ёфтагонанд!**

1. Ғофир/ 82.

2. Раъд/ 33.

3. Зухруф/ 37.

Мукаддама

Мутаъассифона мо чунин касонеро хусусан дар миёни бародарони аҳли суннат бештар мебинем ки аз баррасии ҳаводиси баъд аз Паёмбар саллаллоҳу алайҳи ва олиҳи ва саллам тарсдоранд ва аз онҳо бештар аҳли ҳадис метарсанд ки аслан бо тарихи Ислом душмани деринадоранд ва муваррихони мусалмонро муттаҳам ба заъф ва дурӯғгӯӣ мекунанд ва нигариши торхӣ ба се қарни нахустини Исломиро нораво мепиндоранд ва мӯътақиданд ки ин бурҳа аз тарихро фақат бояд аз дариҷаи ривоёти маҳдуд ва мавриди таъйиди онон нигарист. Албатта дар нуқтаи муқобили ин аҳли тафрит, бисёрӣ аз бародарони аҳли ташауъ ҳастанд ки ба навъи ифрот дучор шудаанд, аз ин ҷиҳат ки бо нигаришӣ шадидан манфӣ ва асабӣ ба ҳаводиси мазкур менигаранд ва дар таҳлили онҳо ҳатто аз марзи завоҳир мегузаранд ва аз пушти пардаҳои эҳтимоли сухан меғунанд ва аз ҳар гуна ҳусни занни мумкин дар бораи саҳоба, тобеъин ва атбоъи тобеъин дурӯғ меварзанд ва ҳамаи таваҷҷуҳи худро маътуф ба некухӯшии онон ба хотири ғафлатҳо ва хатоҳои онон мекунанд ва чунон дар гузашта фуру рафтаанд ки мутаваҷҷеҳ нестанд ҳамакун бисёрӣ аз ҳудашон, ба айни ғафлатҳо ва хатоҳои онон мубтало ҳастанд! Бар ин асос, устозонал Мансур аз як сӯ мусалмонони аҳли суннатро ба баррасии шӯҷӯнаи тарихи Ислом ва нақди қорҳои салаф бо тақя бар ақл ва шаръ ва бар қанор аз таъассуб ва хушбинии маҳз даъват мекунад ва мӯътақид аст ки онҳо бидуни ин қор ҳаргиз муваффақ ба шинохти Исломи ростин ва нахустин нахоҳанд шуд ва аз сӯи дигар мусалмонони аҳли ташауъро аз таҳлилҳои ботинӣ, эҳсосӣ, айбҷӯёна ва мубтанӣ бар бадбинии маҳз дар ин бора боз медорад ва мӯътақид аст ки онҳо низ бидуни ин қор ҳаргиз муваффақ ба шинохти Исломи ростин ва нахустин нахоҳанд шуд. Мо мӯътақидем ки нигоҳи устозонал Мансур ба тарихи Ислом, як нигоҳи воқеъбинона аст ва аз хушбинии аҳли суннат ва бадбинии аҳли ташауъ барқанор аст ва аз ин ҷиҳат метавонад улғе муносиб барои ҳар ду гурӯҳ бошад ва ин бештар аз ҳар чиз ношӣ аз тамассуқи шадиди эшон ба яқиниёт ва эҳтирози шадиди эшон аз занниёт аст ки ҳеҷ пешина ва назире барои он дар миёни олимони мусалмон шинохта шуда нест.

Мо ин шӯъ Аллоҳ дар дарси баъди, баррасии асбоби адами иқомаи Ислом баъд аз Расули Худо саллаллоҳу алайҳи ва олиҳи ва саллам то кунунро аз нигоҳи ин марди бузург оғоз мекунем ва умедворем ки

Мукаддама

ҳамаи бародарони мусалмон аз ҳамаи мазоҳиби Исломи, дар ин сироти мустақим бо мо ҳамроҳ шаванд ва албатта тавфиқамон танҳо аз ҷониби Худованд аст.

و السلام عليكم و رحمت الله

Бо наҳзати
«Бозгашт ба Ислому»
ошно шавед.

Пойгоҳи иттилоърасонӣ дафтари ҳифз ва наشري осори Мансури Ҳошими Хуросонӣ ҳафизахӯлоҳ таъоло

* Лутфан бар рӯй линки мавриди назари худ клик кунед.

Литса мавриди
бадо

Сайтҳои фебруки
пойгоҳ

Сайтҳои гузаштҳои
пойгоҳ

Сайтҳои навишти
телеграмми пойгоҳ